

Oponentský posudek na bakalářskou práci Simony Brožíkové

**Kriminalita mladistvých z pohledu studentů středních škol: Situace
v klatovském regionu**

Oponent: Mgr. Petr Lupač

Autorka se ve své práci pokouší zmapovat reflexi juvenilní delikvence u populace dvou tříd vybraných středních škol v klatovském regionu. Práce je přehledně a logicky členěná, množství použité literatury a její kvalita jsou na poměrně dobré úrovni. V textu je bohužel poměrně velké množství gramatických a stylistických chyb, a to zejména v první části kapitoly věnované teoretickému rámci a v kapitole Závěr.

Teoretická část je zpracovaná poměrně dobře, autorka dobře využívá aktuální dostupnou literaturu a prokládá ji zprávami z místního tisku, což vytváří plastičtější obraz dané problematiky. Autorka bohužel některé zprávy z místního tisku používá stejně jako odbornou literaturu a nebojí se na základě těchto zdrojů mluvit např. o trendech (viz str. 14), což je poměrně problematické. Trochu jsem v použité literatuře postrádal alespoň jednu ze dvou základních učebnic sociologie deviace (Hrčka 2002, Munková 2001), nicméně autorka jejich absenci vyvažuje další literaturou, v níž jsou základní dimenze problematiky také zpracovány. Na stranách 17 a 21 se autorka odkazuje na poznatky z výzkumů, aniž by uváděla zdroj.

Druhou kapitolu považuji za nejslabší část práce. Autorka místy používá dva časy – minulý a budoucí – což je zřejmě způsobeno okopírováním některých částí z projektu výzkumu k souborné zkoušce SVIP (části „Doba trvání výzkumu“, „Etika výzkumu“ na str. 31-32). Daleko závažnější pro práci jako celek je ovšem nedostatečné pochopení rozdílů mezi kvantitativním a kvalitativním výzkumem, které se nepříjemně promítá jak do koncepce výzkumu, tak do samotné analýzy dat. V podkapitole „Výzkumná strategie“ nejsou uvedeny specifické důvody pro zkoumání problému z kvalitativní perspektivy. Definice výzkumného problému (zjišťování postojů a jejich srovnávání), použitý vzorek (žáci gymnázií), technika sběru dat (dotazník), způsob kladení otázek v dotazníku a způsob analýzy dat (porovnávání frekvencí odpovědí) naopak hovoří spíše pro volbu kvantitativního přístupu. Aplikace otevřeného kódování v práci je nezřetelná, interpretace dat je opět vedená logikou kvantitativního výzkumu, neboť autorka se zaměřuje především na výskyt a

frekvence určitých odpovědí. Co se týče samotného dotazníku, je třeba ocenit způsob, jakým autorka provázala teoretickou část se strukturou dotazníku (rozdělení problematiky na tři dimenze pokrývající tři pohledy na juvenilní delikvenci v první kapitole a jejich rozpracování do tří sekcí otázek). K práci bohužel nejsou přiloženy přepisy odpovědí, předpokládám ovšem, že dotazníková forma získávání dat nenechala autorce příliš bohatou informaci o problematice; otázky 3 a 12 jsou navíc sugestivní, neboť předem respondentovi nabízejí odpovědi. Daleko vhodnější by tedy bylo použít stávající dotazník v malém předvýzkumu, na jehož základě by se dal lehce vytvořit dotazník s uzavřenými odpověďmi. Ačkoli je tématem práce zpracování reflexe problematiky u mladistvých, autorka nepochopitelně v metodologické části práce uvádí expertní interview s pracovníky policie a kurátorkou pro mladistvé (str. 30). Analýza a interpretace těchto interview pak v třetí části úplně chybí (nepočítáme-li letmou zmínku v předposledním odstavci Závěru).

Pomineme-li kvantitativní tendence v interpretaci dat ve třetí kapitole, je tato část práce poměrně dobře napsaná, výsledky jsou představovány poměrně čtivě, přičemž sledují určitou logiku umožňující čtenáři srovnat si výsledky z obou zkoumaných tříd. Toto srovnání může být ovšem pouze určitým nástinem díky absenci kvantitativních údajů a používání neurčitých pojmů (někteří, většina, ...). Odlišná logika odpovídání, případně jiné chápání kriminality a trestnosti by zasloužilo explicitní rozvedení (zde lze totiž nalézt přínos případné kvalitativní analýzy), aby bylo jasné, v čem spočívá onen odlišný způsob zodpovídání otázek, o němž autorka hovoří v poslední větě na str. 44. Např. není vůbec jasné, co všechno si autorka i respondenti představují pod pojmem drogy (alkohol?, cigarety?, káva? marihuana? extáze?, ...). Závěr bohužel neshrnuje výsledky výzkumu, ale je spíše volným zamyšlením nad daným tématem, kdy autorka paušálně hodnotí situaci bez evidentního spojení s předchozí analýzou („Situace se spíše zhoršuje a lidé si marně lámou hlavy nad tím, jak tomu nějakým způsobem zabránit“).

Vzhledem k uvedeným problémům tedy navrhuji v závislosti na výsledku obhajoby výslednou známku na pomezí trojky a nejhorší dvojky (22 bodů).